

NOUSIAISTEN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on Kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan jäsenet (henkilökohtaiset varajäsenet) ja osallistumiset kokouksiin:

Reima Rantanen puheenjohtaja	5/5	(Hannu Mattila)	0
Jani Lehtola, varapuheenjohtaja	2/5	(Johanna Hiltunen)	3
Virpi Järäinen	3/5	(Matias Sjöroos)	0
Jari Karjalainen	4/5	(Jussi Kähäri)	0
Tuula Mattila	4/5	(Sari Rantanen)	1

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät osallistuneet niiden toimialojen arviointiin, joiden lautakunnissa ovat olleet jäsenenä.

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Sari Isaksson. Vastuunalainen tilintarkastaja on hoitanut tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Lautakunnan aloittaessa on laadittu koko toimikauden kattava arviointisuunnitelma vuosille 2021 - 2024. Vuoden 2024 arvioimiseksi lautakunta laati vuosityöohjelman, painopistealueena sivistystoimi. Lautakunta on kokouksissaan haastatellut kunnan johtavia viranhaltijoita sekä tehnyt tutustumiskäynnin yhtenäiskoulun Valpperin kouluun ja lukioon keväällä 2025.

Lautakunta on arviointitehtävän suorittamiseksi käynyt läpi kunnanhallituksen ja lautakuntien pöytäkirjat sekä tutustunut vuoden 2024 toimintakertomukseen ja tilinpäätökseen

Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista tarkastuslautakunta arvioi pääosin sen mukaan, miten toimintakertomuksessa on esitetty tavoitteiden toteutuneen.

Talous kunnan kokonaistasolla

Alkuperäisen talousarvion tulos oli 1,4 miljoonaa alijäämäinen ja muutettu talousarvio 0,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Toteutuma oli 0,4 miljoonaa euroa ylijäämää. Kunnan taseessa 31.12.2024 on kertynyt ylijäämää 2,1 miljoonaa euroa.

Kunnalla ja myös konsernissa on lainaa asukasta kohden 4.970 euroa (6.336 e / 2023).

Kunnan taloustilanne on toistaiseksi noussut hyväksyttävälle tasolle, kun tarkastellaan alla esitettyjä arviointimenettelyyn johtavia tunnuslukujen raja-arvoja. Taloussuunnitelmavuodet 2025 – 2027 kuitenkin ovat alijäämäisiä niin, että suunnitelmakauden päättyessä 2027 taseen ylijäämä on lähes kokonaan käytetty.

	2024		2023		2022	
Kriteeri 1						
Kunnan tase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	+ 2,1 M€		+ 1,6 M€		+ 2,5 M€	
Kriteeri 2						
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	+ 320 €		+ 206 €		+ 429 €	
Kriteeri 3						
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	122 %		58 %		83 %	
Kunnan tuloveroprosentti on väh. 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin	+ 1,64		+ 1,49		+ 1,49	
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	ei ylitä		ei ylitä		ei ylitä	
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	0,9		0,4		0,7	

Kunnanhallitus

Keskushallinto

Keskushallinnon toimintakate oli 72 tuhatta euroa talousarviota parempi. Vaikka toimintatuotot olivat arviota pienemmät, niin kuluissa oli säästöä, merkittävästi arvioitua pienemmäksi jäivät palvelujen ostot.

Taloussuunnitelmavuosille 2025 - 2027 on arvioitu 2 miljoonaa euroa alijäämiä. Edelleen tulee tarkkaan harkita, palkataanko mahdollisesti pois lähtevien työntekijöiden tilalle uusi henkilö vai onko työtehtävät järjestettävissä toisin.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli 299 tuhatta euroa arvioitua parempi. Toimintatuotot toteutuivat arvion mukaan, mutta kulut vain 93 %.

Vuoden 2024 alussa perustettiin toinen päiväkodin johtajan virka, mikä on toimiva järjestely. On hyvä, että varhaiskasvatuksessa ollaan ajan tasalla digitaalisen oppimisympäristön käyttöönotossa ja tehdään myös yhteistyötä neljän kunnan kesken. Kunnassa toimii edelleen perhepäivähoitajia.

Koulutuspalvelut

Koulutuspalvelujen kulut pysyivät vuonna 2024 talousarviossa ja tuotot ylittyivät. Aiempina vuosina on ylityksiä syntynyt varsinkin sijaiskuluista, joten tämän vuoden toteutuma oli edellisvuosia parempi. Yksittäisistä ostokuluista koulukuljetukset ylittyivät arvion. Toimintakertomuksen mukaan syy tähän oli hintojen nousu.

Edellisvuonna tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että työtyytyväisyyskyselyt ja kehityskeskustelut tulee toteuttaa säännöllisesti. Työtyytyväisyyskysely tehtiin syksyllä 2024, mutta henkilöstön kannalta huonona ajankohtana, jolloin se on voitu kokea rasitteena. Työn vaativuuden arviointi on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tehty myöhään.

Kuntalaiskyselyn perusteella kuntalaiset ovat kouluihin tyytyväisiä.

Taloustilanteen vuoksi tilatehokkuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja ryhmäkokojakin tulee uskaltaa tarkastella mahdollisuuksien mukaan.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi sekä vapaa-ajan palvelut

Kirjasto- ja kulttuuritoimen talous toteutui lähes talousarviosuunnitelman mukaisesti. Vapaa-aikapalveluiden toimintakate alittui 38 tuhannella eurolla (11 %).

Vapaa-aikatoiminnan järjestäminen on Nousiaisten kunnassa aktiivista ja hyvällä tasolla. Myyntituottoja ei ollut juurikaan budjetoitu, mutta niitä saatiin 49 tuhatta euroa. Toimintakulut ylittyivät 86 tuhannella eurolla (7,9 %).

Vapaa-ajan palveluissa on edelleen ylitetty budjetoidut määrärahat. Vuoden aikana tulee seurata ja huomioida, mikäli syntyy talousarviossa suunnittelemtomia kustannuksia.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi on pysynyt talousarviossa hyvin. Moisiokodissa aloitetut lukuhetket ovat erityisen positiivinen uusi toimintamuoto.

Tekninen lautakunta

Ympäristötoimi, tekniset palvelut ja tukipalvelut sekä kaukolämpölaitos

Ympäristöpalveluiden talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti, maksutuotot ylittyivät 38 % ja arvioiduista toimintakuluista toteutui 79 %.

Teknisten palveluiden myyntituotot ylittyivät hieman ja arvioiduista toimintakuluista toteutui 87 %.

Teknisten tukipalveluiden toimintatuotot sekä toimintakulut toteutuivat talousarviota pienempänä, toimintakate oli arvioitua parempi. Investointimenojen kokonaistoteutuma jäi 60 %:iin talousarviosta. Suurin osa poikkeamasta johtuu yhtenäiskoulun B-osasta, johon oli budjetoitu tälle vuodelle 3 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 1,6 miljoonaa euroa.

Kiinteistökorttien laadinta on edennyt ja sen valmistuttua tulee laatia myös PTS-suunnitelmat.

Yritystonttien strategiaa voisi tarkastella uudestaan, koska tonttien myynti ei ole lähtenyt liikkeelle.

Tilinpäätöksessä tulisi kertoa investointihankkeiden edistymisestä ja toteutumisesta myös sanallisesti ja kertoa miten niissä on onnistuttu tai miksi jotkut hankkeet ovat jääneet toteutumatta.

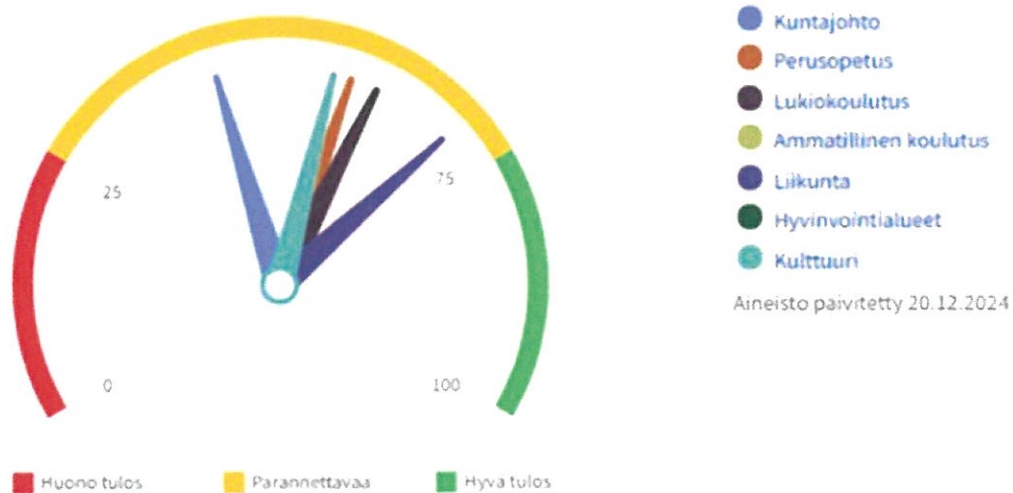
Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kuntien valtionosuuteen on lisätty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, josta käytetään nimitystä HYTE-kerroin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vuodesta 2023 eteenpäin osa kuntien valtionosuuden kokonaisuudesta on määräytynyt niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen tehdyn työn mukaan. Sote-palvelujen siirryttyä hyvinvointialueille kunnat vastaavat edelleen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä muun muassa liikuntapalveluiden, varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden, sekä työllisyyden edistämisen avulla.

HYTE-kertoimen suuruus valtionosuuden kokonaisuudesta määräytyy prosessi- ja tulosindikaattoreiden perusteella. Kunta laatii vuosittain hyvinvointikertomuksen, jossa näiden indikaattoreiden avulla voidaan mitata ja osoittaa kunnan onnistumista tässä työssä.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos kerää kuntien ja hyvinvointialueiden tietoja HYTE-toiminnan edistymisestä ja raportoi tuloksista TEA-viisarin muodossa. TEA-viisari on lyhenne terveydenedistämisen aktiivisuudesta ja sen viisarit kuvaavat eri lakisääteisiä palveluita, joista sektorin kokonaisuus koostuu. TEA-viisarin tarkoitus on kuvata eri toimialojen kehittämistarpeita ja vahvuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kaikki sektorit : Nousiainen 2024

Pisteet	Nousialainen	Koko maa
Kaikki sektorit	58	70
Kuntajohto	43	83
Perusopetus	58	64
Lukiokoulutus	61	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	70	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	56	72

Tarkastuslautakunta on tutustunut vuoden 2024 hyvinvointikertomukseen arvioidakseen, miten kunnassa on onnistuttu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvointikoordinaattorilla on tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa positiivinen rooli ja hänen työpanoksensa kannattaa käyttää hyödyksi.

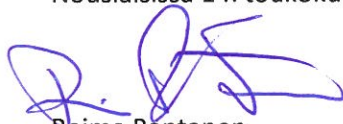
Tulevaisuuden haasteet ja kehittämiskohteet

Vaikka vuosi 2024 oli taloudellisesti hyvä, kunnan taloudessa on haasteita tulevaisuudessa. Taseessa on kertyneitä ylijäämiä 2 miljoonaa euroa, mutta voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan se on käytetty vuoden 2027 loppuun mennessä. Kestävän taloudenhoidon vuoksi tulojen tulisi riittää menojen kattamiseen joka vuosi.

Olisi hyvä kartoittaa mahdollisuudet lisätä kuntien välistä yhteistyötä ja erilaisten järjestöjen hyödyntämistä sekä tarkastella henkilöstön määrää.

Kuntalaistiedottamista olisi tarvetta lisätä sen selventämiseksi, mitkä asiat kuuluvat kunnan vastuulle ja mitkä asiat ovat siirtyneet hyvinvointialueelle.

Nousiaisissa 14. toukokuuta 2025

Reima Rantanen
puheenjohtaja

Virpi Järäinen
jäsen

Tuula Mattila
jäsen

Jani Lehtola
varapuheenjohtaja

Jari Karjalainen
jäsen